

Цвет откинат од тишината

Стефан Марковски

drugizborovi
||| |

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

otherwords
||| |

Цвет откинат од тишината

Стефан Марковски

1.

Смртта од метастазиран колоректален канцер на револуционерниот научник која тој ден ја обзнанија најголемите медиумски гласила ги брануваше не само светските научни кругови. Упокојувањето на истражувачот кој за не многу долго успеа го трансформира светот на науката и стана научна икона одекна како шок и помеѓу обичните луѓе, а светски лидери, колеги од науката, интелектуалци, уметници и влијателни личности на социјалните мрежи го испратија со пелин во душата и надеж дека иднината ќе донесе умови кои ќе ги доразвијат брилијантните откритија родени од неговото перо.

Закопот мина проследен од светската јавност како настан од највисока по значајност категорија, а непосредно потоа беше одликуван со орден за заслуги и признанија од политичките врвови на неколку светски земји.

2.

Години претходно, еден августовски четврток Клиниката за неврохирургија при Универзитетската болница во Билбао наликуваше на гигантска кутија во која униформираните вработени како наезди микроби се обидуваа да го фатат својот приклучок во бркотницата. Атмосферата во просторијата бр. 133 беше динамична и изискуваше постојан концентриран ангажман на неврохирурзите и персоналот, кои со заеднички сили го користеа беневитот на новите медицински технологии за отстранување мозочни тумори.

Сондата со компјутерска навигација ја зададе локацијата на туморот.

Отворањето на сулкусот овозможи пристап до гирусот каде можеше да се забележи туморот, кој докторот милиметар по милиметар го сечеше со екстремно стабилни, бавни движења. По вадењето, докторот во добиената шуплина по сечењето стави памучни топчиња натопени во хидроген пероксид со чија помош се доставуваше кислород кој требаше дополнително да ги уништи туморните клетки на микрониво, по што просторот беше прекриен со хемостатски агент и затворен со титаниумски микроплочи, штрафчиња и коскен материјал.

Часовникот отчука пладне кога во ходникот на Одделот за интензивна нега при Клиниката еден до друг застаана маж облечен во кафен леснопамучен батист костум и доктор-специјалист.

„Драго ми е што ве запознав, господине. Таа ќе мора да мине уште најмалку четири дена овде. Нејзината ситуација, како што знаете, беше безнадежна. Како некоја безмалку натприродна сила да интервенирала сè со цел нашиот тим да ја заврши операцијата беспрекорно. Да знаете, таа ќе биде под постојан и сестран надзор и за секоја новонастаната ситуација ќе бидете благовремено информиран...“, објаснуваше докторот пред да го покаже патот до креветот.

По кратко Исаак, зборувајќи на мобилниот телефон влезе во просторијата С-121 и со едно, речиси полукружно вртење на очите ја пронајде пациентката по која трагаше.

Завршувајќи го разговорот, полека се наведна над лицето на девојката скриено до безмалку половина зад внатрешноста од просирната полусфера на апаратот за дишење.

„Дојдов, Океана“, ѝ се обрати.

Нежните прсти од дланката полека се исправија, а лицето на Океана нежно се придвижи настрана.

„Докторот рече дека за некој ден може да ја напуштиш болницата, додаде мажот“.

Треперот на очните капаците на лицето на девојката беше едвај забележлив.

„Ќе бидеш добро. Извини што не можев да дојдам“, рече повлекувајќи си ги бргу усните, „овие денови бев неодложно зафатен, како што знаеш, со новите истражувања на Институтот“.

Аголот под кој беше поставено лицето на девојката остана непроменет.

Неколку дена подоцна Океана беше сосем будна и способна за повеќе комплексни движења. Ї беше дозволено да оди до тоалет и да појде до клиничката тераса од каде можеше да се фрли широк поглед врз блиските клиници и разновидните дрвја помеѓу. Видот ѝ беше минимално повратен и тие ѝ изгледаа како матни шарено-зелени парталчиња откај делот на болницата кој влеваше свежина и леснотија во градите.

Беше нешто пред 10 часот изутрина кога заедно со Исаак ја напуштија болницата. Исаак возеше внимателно, подзастанувајќи на секоја повеќе или помалку истакната кривина и најпосле стигна.

„Како си“, ја праша отворајќи ја вратата од куќата.

Девојката полека ги отвораше очите.

„Сум била и за нијанса подобро“, одговори Океана, „последниот збор ќе биде на времето, се надевам. Белким ќе поминат вртоглавициве.“

„Очите? Добри се?“

Океана го сврте полека кон него лицето на кое ѝ се отцртуваше блага насмевка и одговори:

„Претпоставувам ќе бидат.“

„Сега не се?“

„Матно е. Како некој да ми вградил заматени стакла во леќите.“

„Од операцијата. Ме предупреди докторот“, рече Исаак, „за привремени нуспојави.“

„Да, претпоставувам дека е тоа“, кимна девојката, повторно спојувајќи ги очните капаци.

Нивната свадба од пред неколку месеци можеше да ги добие сите епитети поврзани со раскош, велелепност и богатство, изобилувајќи со гости од висок калибар од доменот на науките, семејни пријатели и многубројни роднини. Еден од најблиските пријатели од детството на Исаак, кој воедно беше и колега-професор од Donostia International Physics Center, ја презеде улогата на главен кум.

Од малубројните преостанати роднини на Океана дојдоа чичко ѝ со неговото семејство, тетката од мајчината страна и уште неколку подалечни братучеди.

Нејзината желба за венчавка во потесен круг Исаак ја одби ветувајќи ѝ го највеличествениот помин на еден настан.

Низ свежиот воздух од градината на еден хотел надвор од градот прозвучи вариетет од музички содржини, движејќи се од традиционални баскиски, шпански и француски народни мелодии, до џез и поп-рок.

Како никогаш Океана беше растрчана танцувајќи, пробувајќи го дијапазонот јадења, зборувајќи со различни гости и фотографирајќи се со безмалку секој од присутните. По операцијата, почна да свикнува на намалениот вид кој условуваше подобро помнење на движењата на сопственото тело и зголемена концентрација врз она што колку-толку можеше визуелно да се разликува.

Исцрпена, седна на своето место и инстинктивно препозна еден од присутните братучеди кој сакаше да се фотографира.

Фотографот го намести апаратот и во мигот на фотографирање Океана почувствува неконтролирано тресење во екстремитетите и гласен одек на гласови во внатрешноста на сопствената глава. Задишано се затрча кон тоалетот покривајќи си ги ушите со дланки. Се заклучи во тоалетната кабина и ја тресна вратата.

„Не!“, рикна на цел глас, „не сум луда! Ова не се случува!“

Звукот нараснуваше.

„Не, и ова проклетство е последица на операцијата!“ рече со насолзени очи, „не...“

Лицето ѝ се вцрвени за миг, рацете од рамења до дланки ѝ трепереа како неконтролирани океански бранови. Тонот на звуците растеше. Погледот неодредливо долго ѝ беше втрген во бескрајно ситна точка од позлатената брава.

„Океана, отвори“, можеше да се слушне гласот на оној што ѝ стана маж.

„Исаак?“, праша таа.

„Океана, што ти се случи?“

„Исаак?“, повтори прашално Океана, отворајќи ја вратата.

Исаак вцашено ја погледна, подавајќи ги раширените раце.

„Што се случи? Повеќе од еден час си затворена во тоалет“ - рече Исаак, „ми пројде мисла да не те киднапирал некој непоканет гостин, но ми текна дека свадбава е премногу обезбедена за такво нешто.“

„Исаак, мислам дека ги слушнав пискотниците од пожарот... Мајка ми... татко ми. Се плашам дека полудувам.“

Исаак шеташе горе-долу по должината на својот кабинет, пушејќи и носејќи полунаполнета чаша бурбон од која отпиваше во големи голтки.

„Ти велам, со тимот бевме и целосно сме убедени во успешноста на нејзината операција“, рече гласот од другата страна на линијата, „туморот е победен.“

„Докторе, нејзиниот вид... таа е повеќе од генијална теоретичарка и...“

„Секоја чест, но знаете ли, професоре, какви сè долгорочни последици може да причини една таква краниотомија?“

„Ви посочив дека токму од тоа и се плашев, докторе.“

„Тоа што успеавме да победиме болест со ужасно брзи влошувачки тенденции не ги исклучува нуспојавите дури и на долгорочно ниво, професоре“, рече докторот „тоа навремено ви беше предочено на обајцата.“

Исаак отпи од вискито.

„Она што преостанува е да се почека уште некое време. Питуитарните тумори ја притискаат оптичката хиазма. Тоа е дел под хипоталамусот каде доаѓа до вкрстување на нервите што носат визуелни дразби од очите. Видот речиси секогаш се враќа во целост.“

„Речиси секогаш?“

„Ќе мора да се оди во детални анализи. Можни се и други, покомплексни нус-ефекти. Со оглед на позиционираноста и големината на туморот, не е исклучено тоа да биде и на когнитивно, односно нивоа кои се однесуваат на артикулација на некои аспекти од мислењето“, нагласи докторот „во крајна линија, не е исклучена можноста за втора интервенција. Но, да видиме како ќе се одвиваат нештата.“

„Во ред, докторе“, одговори Исаак доближувајќи го пепелникот за да ја изгасне цигарата, „остануваме на линија.“

„Поздрав, професоре.“

Исаак го допи преостанатиот алкохол во една голтка и го врати шишето во биро. Уште неспуштен на масивното махагонијево биро, мобилниот повторно засвони.

„Да те потсетам за вечерва, професоре“, се јави женски глас.

Јажето со кое беше врзан чулот беше необично тешко за одврзување и Океана, затетерувајќи се во обидот што побргу да го направи тоа, за кратко го врати на обележаното место. Го вклучи акумулаторот, ги стави веслата внатре и тргна низ заливот.

Низ заливот Пасаија на кој лежеше и родниот Сан Хуан или Донибане, како што го нарекуваа Баскијците, имаше обичај да плови со часови само за да ги слуша брановите и да ги храни рибите.

Запирањето на напреднатиот тумор кој во текот на минатите месеци ѝ задаваше неподносливи главоболки ѝ го трансформираше пловењето низ океанот во облик на медитација кој овозможува искуство на спокој со минимално посредство на визуелното. Директното чувствување на океанот ѝ ја поттикна интуицијата која и тоа како ѝ требаше за работата.

На далечина од двесте метри од брегот и речиси километар од родната куќа, водата на површината беше ненарушливо мирна. Океана зеде две вреќи, едната со помали риби, другата со рибина храна. Со ококорените тиркизни очи пред кои сликата за надворешниот свет полека но сигурно се враќаше, се обидуваше да ги следи своите крлушести пријателчиња од длабочините, познавајќи ги погодните мигови за да им фрли храна.

Во еден миг, рамнотежата почна да ѝ слабее и седна.

Си ги покри ушите со дланки, спуштајќи ја главата.

Жити бога!?, си рече себеси.

Ја подигна главата и почна да ги одвојува дланките од уши. Во еден миг слушна нејасен, неприроден звук и повторно ги покри ушите.

Ги затвори очите, зеде неколку најдлабоки здивови и издишуваше полека, враќајќи го умот во медитативна состојба.

По кратко, повторно ги раздели очните капаци. Потпалечните делови од дланките кои се чинеа херметички залепени за ушните школки почна сосем полека да ги одвојува. Овојпат немаше никаков звук, освен некакво метално треперење во повторливи ритми низ воздухот.

Бледиот поглед на Океана се подигна кон небото додека со рацете го вклучуваше моторот од долгиот чун кој за кратко ја врати на брегот.

Резултатите од експериментот во централата Ванделос во Каталонија беа во рамки на очекуваното и на Океана ѝ припадна вообичаената должност да дава сугестии околу методологијата на анализите кои требаше да уследат по нив. Еден од асистентите на проектот, Хосе беше доволно сочувствителен и љубезен да ѝ ги чита добиените резултати, кои таа ги коментираше во вид на равенства што ги запишуваше во рачниот тефтер. Движењата на раката кои подразбираа равенско и графичко претставување ѝ беа веќе изведени во умот, па исклучувајќи можност за секакви грешки, ракописите беа дополнително прегледувани од Хосе и остатокот од тимот.

Фазата по оваа се состоеше во давање предлози за измени во натамошните експерименти.

Океана во својата седумгодишна работа како истражувач имаше дополнителни работни обврски во атомските центри ширум Шпанија и поретко Франција, а повремено се случуваше да отпатува како визитинг-истражувач и до Англија, Швајцарија и Германија.

Како кадар од Факултетот за физика во Билбао, каде во студентските денови го запозна својот сопруг, добиваше постојани покани за хонорарно извршување вакви работни обврски ширум континентот.

Втората единица на централата Ванделос ѝ припаѓаше на третата генерација нуклеарни центри во Шпанија со годишно производство од над девет илјади гигаватчасови енергија. PWR реакторот функционираше на база на водено ладење под висок притисок, што подразбираше дека водата се испумпуваше во јадрото на реакторот, каде се загреваше од енергијата испуштена преку фисија, по што затоплената вода преоѓаше во посебен оддел за генерирање пареа и турбини на електричен генератор, давајќи ѝ двојна улога на водата, како изладувач и неутронски модератор.

Лаптопот на Океана беше немарно оставен врз еден од ниските метални складишни шкафови среде работната просторија кога се чу некаков сигнал.

Мејл, најпосле, си рече на себе упатувајќи се кон својот личен компјутер. *Ќе одам за Женева идната година*, си додаде ококорувајќи ги очите.

На екранот имаше порака со специјална покана за вонредно важен настан за теоретската физика под која можеше да се забележи препознатливото лого на една од најзначајните организации за модерната наука.

ЦЕРН, најпосле, изговори тивко, пакувајќи го лаптопот.

За кратко, откако ја чекираше картичката со лозинка и ги мина безбедносните протоколи, се најде пред масивниот објект сместен крај *Медитеранскиот автопат* кој ги поврзуваше Барселона и Валенсија.

На паркингот стоеше стариот сјаен металик џип во кој влезе и со кој минута подоцна, во придружба на Хосе го напушташе комплексот во правец на Тарагона и службеното престојувалиште за време на работните обврски врзани за централата.

По неколку дена експериментите завршија и Океана беше спремна за враќање во Билбао.

На видот на Океана му требаше невообичаено долг период додека целосно се стабилизира и врати, а со него во нејзината глава успеаја да најдат прибежиште и некои онострани, чудни дразби во вид на звуци.

Возејќи се со ципот по автопатот до својот дом, таа често знаеше да го земе тефтерот и среде возење да впише забелешки кои ќе ѝ текнеа во меѓувреме, најчесто врзани за добиените резултати.

Доаѓајќи до дел од патот каде подолго немаше особено големи вртења и кривини, го активираше третото ниво на возачка автоматизација, т.н. *условна автоматизација*, која овозможуваше повремени паузи од возење и предавање на контролата над возилото на неговиот автономен вештачкоинтелигентен систем.

Намалувајќи го тонот на радиото до прагот на чујност, го зеде тефтерот и пенкалото и набрзина внесе неколку равенства, паралелно додавајќи забелешки кај добиените резултати. Потоа го отвори тефтерот на нова страница.

Повторно истите звуци. Истата мешавина од префинета ултра-мекост и тромава микро-бучава.

Го подигна пенкалото и го доближи до уво. Звучите стануваа појасни. Во неверување го тргна пенкалото ококорувајќи се во него на миг, пред повторно да го врати, прилепувајќи го на увото.

Несомнено, тоа беше апсолутно најналудничавото искуство надвор од секоја замислива рамка на разумското.

Звучите доаѓаа од некој „закопан“ внатрешен свет на и претерано обичното пенкало.

Го зграби повторно и на отворената страница од тефтерот запиша две од најпознатите равенки во модерната физика: $E = hf$ и $E = mc^2$, Планковата и Ајнштајновата определба на масата, под нив додавајќи $m = \frac{hf}{c^2}$.

„Масата изразена преку фреквенцијата за одредување на фотонската енергија и Планковата константа...“, си рече забрзано пишувајќи равенки. „Хигсовото поле поседува потенцијал за висока фреквенција изразена како Хигсов бозон, но која нема интеракција со фотоните. Заради ова, тие немаат маса. Од друга страна, енергијата има маса која го закривува простор-времето, а со оглед дека фотоните се носители на енергија, тие се носители и на маса, што е поткрепливо и со експерименталните сознанија согласно кои рест масата на фотонот не може да биде сведена на егзактна нула.“

На миг запре. Звучите стануваа покакофонични и појасни истовремено. Го подигна и доближи тефтерот до уво. Нешто поинакви звуци доаѓаа и оттаму. Го спушти тефтерот и, враќајќи ја концентрацијата, продолжи.

„Доколку можеме да правиме промени врз Хигсовото поле, би можеле да ја менуваме и енергијата која би се ослободувала од одредена маса согласно Ајнштајновата равенка... но ние тие промени не би можеле да ги направиме секогаш затоа што масата кај честичите не секогаш се генерира преку интеракција со Хигсовото поле. Така на пример, масата на фотонот се должи на движењето. Целиот Хигсов механизам е само специјален случај.“

Самоуправувачкиот систем на ципот сигнализираше потреба од мала човечка интервенција и Океана на миг се намести зад волан. По кратко, откако се размина со колона возила, се наврати на нотесот.

„Од една страна, делумната интеракција на честичите со Хигсовото поле резултира со тоа да имаат маса, но од друга, масата е инхерентна карактеристика, вклучувајќи ги и фотоните кои се составени од масени честичи со спротивен полнеж кои произведуваат електрични полиња, при што од нивното движење произлегуваат магнетните полиња, односно резултантните електромагнетни полиња. Секоја честича, вклучувајќи ги фотонот и глуонот, истовремено поседува маса, но и делумно ја поткрепува како резултат на интеракцијата согласно Хигсовиот механизам, сличен но не идентичен со оној кој произлезе од CMS и ATLAS.“

Завршувајќи ја последната реченица, го врати звукот на станицата со стара рок музика каде во моментот се емитуваше ретка студио снимка на, веројатно од младоста неслушнатата *Beginning to See the Light* од Velvet Underground.

Небото над Билбао беше обелено од претешките облаци кои како да не посакуваа да го напуштат градот. Дождот кој со неколку прекини паѓаше цела недела па сопре најавуваше повторно враќање по пауза од нецели два дена.

Океана не преспивајќи ја долгата ноќ, рано утрото сè уште впишуваше бескрајни математички низи во нотесот и компјутерот, равенства и дескрипции на некои од феномените кои беа нејзина и на Исаак специјалност од областа на субатомската физика врзана за квантната механика и теоријата на квантни полиња.

Додека погледот ѝ беше непопустливо фокусиран некаде во урбаниот хоризонт понуден од видикот омеѓен од широките и елегантни металик алуминиумски прозорци среде 16-от спрат од зградата од црвени цигли недалеку од реката Нервион и истовремено речиси без движења на вратните мускули скаменето ги запишуваше екстензивните математички низи, повремено посегнуваше по дебелиите порцелански филцани од кои мирисот на кафе како ни најмалку да не истинуваше. Можеби затоа што немаше доволно кафе за да се напои сета енергија неопходна за сеопфатно математичко запишување на новата реалност, си помислуваше пред секое вклучување на кафематот и дотурање од темниот извор на дополнителна брзина во мислите.

Страниците сами се испишуваа, мислите сами се растопуваа во системи од математички искази од телепатски здобиените информации.

Доцна попладнето Исаак сечејќи го дождот со новиот автомобил долж широката авенија која водеше до монументалниот споменик на благо поднаведнат Исус во срцето на метрополата, застана. Една девојка во доцните дваесетти пред да излезе од автомобилот и да зачекори во правец на продавницата за опрема за домаќинство му упати бакнеж и провокативно му ја исправи крагната, на што професорот негодувајќи ја зграби за коса и ѝ упати предупредувачки поглед. Миг потоа, моторот на автомобилот повторно забрмчи обезбедувајќи пат низ густиот сообраќај на *El Botxo*, главниот град на Бискаја.

Дождот беше премногу топол и мек за да се испушти приликата да се прошета околу кејот на реката и Океана не подигајќи го чадорот ги облече чевлите, го фати лифтот и за неколку минути се најде во блиското паркче.

Завршувајќи ја главнината од равенскиот дел на трудот согласно апстрактот и зацртаните потточки, ѝ се јави неодложна потреба од оддишка.

Движењата на ирисите среде крупните белки ѝ алтернираа меѓу нагли и сосема бавни додека спокојно седна на една од клупите и ја навали главата на дрвениот потпирач.

Можеше да се слушнат. Можеше да ги чуе. Бескрајно ситната нескршлива нежност на оние по кои со децении трагаше осмислувајќи остроумни експерименти можеше да биде допрена со внимателно следење на звучните траги оставени во воздухот.

И дрвото, и воздухот, и пенкалото, и езерото, и тефтерот и секој замислив дел од просторот поседуваше глас кој можеше да биде слушнат.

Жената помина неодредливо време со ококорени очи со фиксиран залутан поглед и глава странично навалена на дрвената клупа кога од паркот можеше да наслушне познат звук од нов автомобил кој ѝ го одвлече вниманието.

„Никогаш не сум осведочил ваков или сличен мамутски напор од кој било колега, Океана“, мирно рече Исаак полека листајќи ги страниците од трудот кој му беше подаден. Полуинертната насмевка на лицето на жената беше концентрирана во десниот агол од нејзините полни усни.

„Негирајќи или унапредувајќи го сфаќањето за Хигсовиот механизам предлагаш буквално рedefинирање на темелите на модерната физика. Свесна си за тоа?“

„Потребни се дополнителни експерименти, Ис“, рече таа „да, тој е скаларна честица со нула спин. Да, има позитивен паритет и исто така крајните исходи на разложувањето се оние предвидени согласно Стандардниот модел.“

„Значи со ова не е негирано, но е зададен нов контекст на постоењето на Хигсовиот бозон?“, праша Исаак прекрстувајќи ги рацете.

Океана, држејќи го истиот фиксиран поглед, кимна.

„Во ред, ова ќе мора детално да го разгледам. Смеам да го земам?“

„Секако. Завршниот дел не е готов. Но ова ги содржи фундаментите на новата теорија.“

„Разбирам. Кажи ми, како дојде до заклучоциве?“

„Се најдовме на полпат.“

„Како, извини?“

„Тие беа веќе таму. Во вид на гласови. Јас само успеав да ги *прочитам* и врз таа основа и во согласност со моите предзнаења да составам равенско-теоретски систем.“

„Гласови? Мислиш, како звучни бранови кои се движат низ просторот со брзина од 343 метри во секунда?“, благо се насмевна Исаак.

Океана ја придвижи главата лево-десно.

„Да не си остварила суперлуминална комуникација? Actio ad distans во контекст на фонони со долга бранова должина? Се шегувам. Ќе го прочитам ова, Океана.“

Исаак дојде до неа и ја допре со рака по лице.

„Но, те молам“, рече „обиди се да се релаксираш...“

Жената кимна.

Вештачки пумпајќи ја устата со воздух, физичарот ги подзатвори очите, ја сврте главата и излезе.

Погледот на Океана остана запечатен во мртва точка на хоризонтот до кој можеше да допре погледот низ прозорецот.

За професорот, канцеларијата беше бемалку свет храм каде можеше концентрирано да се посвети на решавање едни и постојана генеза на други произлезни проблеми чие адекватно формулирање и решавање го чекаа својот одек во светот на модерната квантна механика.

Професорот листаше и правеше корекции и забелешки на документ од стотина страници, внесувајќи ги потоа во својот постојано вклучен лаптоп до мигот кога му засвони мобилниот телефон. Зеде длабок здив, издиша и подигна.

„Да. Да, те барам“, рече „види, долги години ја познаваш мојата сериозност како човек и истражувач. Се плашам, навистина се плашам околу нејзиното здравје... психичко здравје. Ќе ти објаснам. Слободна си вечерва?“

Крутиот длабок женски глас од другата страна монотонно потврди.

„Во ред, ќе те барам уште еднаш за кратко.“

Исаак, доближувајќи чаша вода во усните го спушти мобилниот телефон инстинктивно вртејќи ги очите во остар криволиниски, речиси елиптичен лак од долу кон горе надесно.

3.

Мај беше во полн ек кога во душевната болница недалеку од централното градско подрачје се одвиваше настан кој вклучуваше симултана активност на неколку професионални музичари со пациенти. Неколку дена претходно, пациентите со афинитет кон сликарството завршија циклус слики од кои дел беа испратени до студенти за анализа, а дел беа дадени на хуманитарна аукција за обезбедување средства за деца болни од рак.

Неколку платна останаа изложени во долгиот главен ходник на приземјето.

Немаше премногу луѓе, а собите беа чисти.

Во една од нив, стутулена под широкото платнено ќебе во полулежечка состојба беше позиционирана една средовечна жена со разбушавена коса која полутивко и задишано како мантра повторуваше тешко разбирливи реченици. Низ средината на образите ѝ минуваа истакнати и разгранети брчки.

„Равенствата се цветни ливчиња, а цветот е целосното разбирање. Разбирањето е цвет откинат од мракот на глупоста“ изговорааше повторувајќи со минути.

Цврсто го зграби пенкалото, подготвувајќи се да запише нешто, но ја прекина болничарката.

„Океана, имаш посета“ рече таа, и веќе следниот миг во собата зачекори елегантно стокмениот Исаак.

„Секое парче од реалноста ја крие својата вистина во сенката на целината“, повторуваше повторно.

Исаак се доближи до Океана.

„Го знаеш ли тоа?“, му се обрати зјапајќи го.

„Знам дека секое парче од реалноста крие своја вистина“ одговори Исаак.

„Во сенката на целината. Секое парче од реалноста ја крие својата вистина во сенката на целината. Секое парче...“, повторуваше со заматен поглед Океана.

„Знам. Ти ми го рече тоа“, рече Исаак и забележувајќи кожен нотес на креветот, ја упати раката.

„Ти? Кој *ти*? Кој си *ти*? Како да те познавам...“

Нотесот од едната страна беше начкрабан со тешко читливи математички изрази, матрици, функции, разложувања, докази. Од другата пак, имаше некаква слика, разнобоен цвет.

„Што е ова?“ праша физичарот.

„Тоа е гравитон.“

„Гравитон?“

„Честицата која на некој начин нè држи сите заедно. Заедно со другите три честици кои ги квантизираат фундаменталните заемодејства.“

Исаак ги вртеше листовите љубопитно. Истовремено, се обиде да земе едно јаболко од чинијата поставена среде масата во центарот на собата, но го испушти и тоа падна наземи.

„Гравитонот нема маса. И откај знаеш дека гравитонот изгледа како цвет?“

„Како и другите, едноставно го чувствувам. Цветот е приказ на неговата внатрешна состојба“, рече „не мора да имаш маса за да имаш внатрешна состојба.“

Исаак го подигна јаболкото и со ултрабрз скенирачки поглед продолжи да го врти тефтерот низ делот со математички експреси, задржувајќи се на средината.

„Хм, неабелијански Лие групи“, рече концентрирајќи се физичарот, „хромодинамика, силни сили... слаби сили плус електромагнетизам. Ова делува како...“, застапа на една од страниците, „ова делува како доказ дека за секоја компактна проста баждарна група“ рече, „постои нетривијална квантна Јанг-Милсова теорија во 4-димензионален евклидовски простор. Така?“

Океана забавено трепна.

„Теоријата која соодветствува на баждарната група е аксиоматска?“

Мислите на Исаак останаа апсорбирани во когнитивната центрифуга којашто несопирливо ја раѓаше математиката втисната на страниците од кожниот тефтер.

„Побогу, сериозна си? За решението на Јанг-Милс е востановена награда од милион долари. Плус имаш и атомски и квантно-механички дескрипции. Да не зборам за потенцијалното отворање еден од можните патишта кон фрејмворк за *теорија на сè*.“

„Како да бидам сериозна“ рече Океана, „кога сум во душевна болница?“

Професорот со поглед кисел како јаболкото замислено одмавна со главата. Од внатрешниот џеб на сакото извади идентичен кожен тефтер што го остави на местото од стариот. Тефтерот на Океана го подигна и стави внатре.

„Како да сум сериозна кога сум во душевна болница?“, го повтори прашањето.

Тврдото зелено јаболко гласно потпукнуваше под забите на физичарот.

„Помислувам дека сакам да те убијам... но кого би го убила?“

„Тоа е болеста, физичарке. Тоа е болеста.“

„Навистина, не можам да те препознаам затоа што сум болна.“

Исаак го дојаде јаболкото и фрли в канта, погледнувајќи во часовникот.

„Ми беше драго, но јас ќе те напуштам.“

„Пак?“

„Да, пак. Помниш?“

„Можеби.“

Физичарот ги вклексти образите во насмевка и со забрзан чекор ја напушти собата.

Пред да легне, Океана ја подаде раката под креветот и извлече дебела папка со листови ишарани од математички изрази.

Беше 13:03 часот, период кога секој пациент можеше слободно да се посвети на своите вештини и хобија.

Свежината на пролетниот воздух во болничката градина вдахновуваше свежина и јасност на мислата. Неговото спокојство овозможуваше чувство на возвишено спокојство и безбедност кои на Океана ѝ даваа желба да седи со часови, телепатски зборувајќи им на атомите, честиците и сите бескрајно мали делови од просторот чии гласови ги слушаше само таа.

„Навистина сум луда... можеби“, си рече слушајќи ги во себе одеците на субатомските честици во ливчињата од еден цвет камилица.

Залезот во далечината најавуваше безмалку совршено хармонично, безоблачно и безветерно прелевање на остатокот од белиот ден во темнината на небото кое се спремаше да го презеде светот над градот.